

PO SVETU

OB SUESKEM PREKOPU ZOPET MIR. Angleska in francoska vojska, ki sta z oporabi na Cipru več dni bombardirali Egipt in se nato izkrcali v Port Saidu ob vzhodu v prekop, sta na pritisk Organizacije združenih narodov ustavili ogenj. Prenašal je boj tudi na egiptovski-Izraelskem bojišču, potem ko so Izraelci brez posebnih težav zasedli Sinajski polotok. Izraelcem so Francozi in Angličani olajšali pot, da so se umakli egiptovski letalstvu. Na predlog kanadskega predstavnika je Organizacija združenih narodov postavila na noge svojo lastno policijo, ki bo zavarovala Suezski prekop. Angličani in Francozi so obljubili, da se umaknejo iz Egipta, ko bo ta policija prispevala na prekop. Mednarodna policija bo štela okoli 5.000.000 mož, med njimi bodo tudi Indijci in 700 Jugoslovancev.

MADŽARSKA je v kratkem času doživela dve revoluciji. Prva vstaja je bila naprjena proti stalinizmu, ki je vladal za časa Rakosija in ga ni odstranili niti njegov naslednik Geroe. Med vstajo je prišel na vlado Imre Nagy; toda konservativci — med njimi tudi kardinal Mindszenty — so pognali Nagya na desno, tako da je odpovedal zavezništvo s Sovjetsko zvezo in proglasil nevtralnost Madžarske. Tej politiki se je uprila skupina komunističnih voditeljev, ki jih je Nagy na pritisk konservativcev izrinil iz vlade. Ti so nato sestavili novo vlado pod vodstvom tajnika komunistične stranke Janosa Kadarja in poklicali rusko vojsko na pomoč. Ta je končno srsko odpor upornikov in pregnala Nagya. Pravijo, da skuša zdaj Kadar pridobiti Nagya za sodelovanje, da bi tako lažje pomiril deželo.

ALI BO EDEN ODSTOPI? Anglo-francoski oborožen nastop proti Egiptu ni Angležem ne Francozom prinesel pričakovane uspeha. V načrtu angleške in francoske vlade je bilo, da z vojsko proti Egiptu povzročijo odstoj Naserja. To se ni posrečilo. Naserjev položaj v Egiptu in med Arabci sploh je danes še bolj utrjen kakor pred izraskom in anglo-francoskim napadom. Opozicija zahteva odstoj Edenove vlade. Eden je s svojo nepremišljeno politiko razdelil celo konservativce, sodelovanje v njegovi vladi so odpovedali niti nekateri ugledni konservativci, med njimi »duša« zunanje ministrstva po-moćnik Nutting, ki sodi med najbolj bistre angleške diplomate. Edenova politika nasproti Egiptu je zadala hud udarec angleškemu imenu med Arabci in Indijci.

RAZPRTJE MED ZAHODNIMI DRŽAVAMI. Eden in predsednik francoske vlade Mollet sta izrazila željo, da bi se sestala z Eisenhowerjem, toda ta ni vabila sprejel. Odbil je tudi vabilo švicarske vlade, naj bi se predsednik ZDA, Sovjetske zveze, Anglije, Francije in Indije sestali v Švicarji ter skušali pomiriti svet. Eisenhower je mnenja, naj o vseh mednarodnih sporih razpravljajo organizacija združenih narodov; ki bi ona ne uspela, bodo poskušali doseči mir po poti, ki jo predlaga Svica. Nesoglasje med tremi velikimi zahodnimi državami je nastalo zaradi angleškega in francoskega nastopa v Egiptu očitno. Amerika ni odobravala tega nastopa.

OSTREJŠA SAPA V ITALIJI PROTI ZSSR. Izjave italijanskih državnikov proti Sovjetski zvezi zaradi njenega oboroženega posredovanja na Madžarskem so bile zelo ostre. Moskovski radio je v odgovoru napadel notranjega ministra Tamborinja čes, da je hujškal proti komunistom in Sovjetski zvezi. Italija je v posebni resoluciji, predloženi OZN zahtevala odhod sovjetskih čet z Madžarske. Italijanska zunanja politika je bila v začetku glede spora zaradi Sueskega prekopa skoraj nevtralna. Potem so italijanski državnik izjavili, da bodo v tem pogledu sledili Ameriki. Zadnje dni pa se je italijanska vlada odločeno postavila proti Naserju, medtem ko vladni tisk boža Angleže in Francoze.

ANATEMA. Cerkev, o kateri gre glas, da se ne prenašajo in čaka, da se dogodi popolnoma razjasnilo, je z vso verno nastopila proti politiki ZSSR, ko se je pokazala prva iskra »Madžarskega požara«. Poleg papeževih okrožnic so sledila cerkvena oporoka, kakor javne procesije, maše za židovske tiste, s črskami prižigajo so telete po tisoč tude italijansko-jugoslovanske meje.

GLEDISCE JUGOSLAVIJE. Jugoslovanski tisk je nastopil proti obnovi stare konservativne vladavine na Madžarskem, čes, da se v vzhodnih državah možni samo socialistični režimi. Hkrati pa je Jugoslavija proti vmešavanju tujih držav v notranje zadeve druge države, toliko bolj se proti oboroženemu posegu. V tem smislu je nastopil tudi predstavnik Jugoslavije pri OZN.

UGLED OZN SE DVIGLIL. V trenutku, ko sta Anglija in Francija sprejeli poziv Organizacije združenih narodov, pri prenehanju z napadanjem Egipta, je bil vladni tisk boža Angleže in Francoze.

ČILE — V VEČNEM GOSPODARSKEM KOLEBANJU
Skoraj vse preteklo stoletje je bilo tekovanje med liberalci in konservativci nekakšno vodilni motiv političnega izzivanja Čila. Zadnji predsednik tega nemirnega odbora je bil diktator José Balmaceda, ki ga je 1. 1891. strmoglavila ljudska vstaja.

Odsluhob preživlja dežela težko dobo nenehnega nihanja med ugodnim in kritičnim gospodarskim stanjem. Notranja blaginja in seveda tudi potek notranje politike sta odvisna od visokih ali nizkih cen soli, baka in drugih kovin na svetovnem trgu. Vlada si zato zelo prizadeva, da bi pospešila poljedelstvo in industrijo, ki naj bi uravnovešalo narodno gospodarstvo. Od leta 1920. si utira pot močno organizirani socializem. Arturo Alessandri in sedanji predsednik Carlos Ibanez (ibanez) sta najvplivnejši osebnosti zadnjih 25 let. Po sobna prednost Čila je močna vojska in mornariška tradicija (južnoameriški Pruski) in pa, da se vojaštvo navadno ne vika v politiko. Med zanimivimi dogodki iz čilске zgodovine naj omenim sledeče:

1. Mirni sporazum v kočljivem vprašanju južnih meja z Argentino. Obe državi sta se le težko izognili vojni. V spomin na pomiritev sta skupno postavili v visokih Andih na glavnem prelazu spomenik Kristusu Odršeniku (*El Cristo de los Andes*), ki je menda najvišji spomenik na svetu.

2. Zmagovito vojno proti peruanski-bolivijski koaliciji (1880).

3. Ekspedicijsko proti francoskemu pustolovu Orellu Antoniu I. (do Toulousa), ki se je med bojevitimi in svobodoljubnimi Aravkanci dal proglasiti za kralja.

4. Zgradba prve čezandske železnice, ki je s tehničnega vidika prava mojstrovina.

BRAZILIJA — V BOJU ZA ENOTNOST DRŽAVE
Brazilija, tretja največja država na svetu, katere površino prekašajo samo Sovjetska Zveza in Kanada, se je kljub separatističnim težnjam, ki še danes ogrožajo njen obstoj, ohranila kot enotna država. Popolna neodvisnost Brazilije se začela s tako imenovanim »O grito de Ypiranga« (Krik iz Ypiranga).

Pod prvim cesarjem (Pedro I.) je država bila v stalni nevarnosti, da se razcepi. Republikanske in separatistične stranke so bile zelo

Mednarodna trgovina

Traški lesni trg

Zadnji politični dogodki se odražajo tudi na tržskem lesnem trgu. Izvoz lesa proti levanskim državam je ustavljen zaradi blokiranja Sueskega prekopa. Nadaljuje se izvoz v Grčijo, na Malto in nekatere dele Severne Afrike. Tržaški trgovci so zaradi teh dogodkov zelo prestrašeni in čakajo, da bi se položaj razčistil.

Konjunktura za jugoslovanski les še nadalje traja, in mnogi so mnenja, da se bodo zaradi tega ohranile sedanje cene.

Zgodnji sneg, ki je zapadel v gorskih predelih Avstrije, je zavril odpremo velikih količin hlodov, ki so čakali na prevoz. Tudi ta okolnost bo verjetno vplivala na ceno avstrijskega lesa.

Na mestu proizvodnje v Avstriji, v spodnji dolini pod prelazom smokova debela vrste »B« s premerom izpod 30 cm do 480-530 šilingov, franka avocesta, medtem ko stanejo debela s premerom nad 30 cm 560-570 šilingov. Mesečna dobita izpod 30 cm premera gredo do 540-570 šilingov. Prevozniki stroški do žag dosežejo 20-30 šilingov za kub. m. Povrnostno borovino so prodali tudi po 710 šilingov. Smrekovi drogi so v pokrajini Kitzbühel sli po 565 šilingov, po ceni, ki je po mnenju trgovcev precej ugodna.

Avstrijska država za kurjavo kvotirajo na mestu proizvodnje, in sicer na Tirolskem v spodnji dolini Inna 130-150 šilingov, mehki les pa po 100 šilingov francoske ceste.

PODRAZITEV KOZ NA NEMSKEM TRGU

Na dražbi kož v Stuttgartu od 7. do 8. novembra je bilo na prodaj 48.000 govejih kož, 48.800 telečjih, 1400 ovčjih in 330 konjskih. Ze na dražbi v Mainzju je prišla do izraza težnja za napredovanje cene. Zdi se, da je svetovni razvoj izzval večje povpraševanje zlasti po govejih kožah. Te so se v primeru z dražbo v oktobru povisale za 5,10%. Napredovala je tudi cena telečjih kož. Cene v DM za kg: bavarske kože telečje 4,5 kg 5,75-5,98, do 7,5 kg 5,5-31, nad 7,5 kg 3,55; volj 1,61-2,25; krave 1,84-2,34; bik 1,20-2,40.

VIŠJE CARINE NA UVOZ COLNOV V ZDA. Ameriška ladjedelnice zahtevajo od vlade, naj zviša carino na uvoz colnov, katerih vrednost je nižja od 15.000 dolarjev. Uvoz colnov iz tujine se je v primeru z razdobjem 1952/54 podvojil.

SAUDSKA ARABIA NE DA VEČ PETROLEJA FRANCIJI IN ANGLIJI. Družba »Aramco« (Arabian American Oil Company) je objavila, da ne bo več dobavljala petroleja Franciji in Angliji, ker tako zahteva vlada Saudske Arabije. Proizvodnja petroleja v Saudski Arabiji znaša milijonov sodov na dan; od tega je doslej odhajalo 300.000 sodov na dan v Francijo in Anglijo.

VELIKA TRANSAKCIJA Z BAKROM. Angleška vlada je sklenila prdati iz svojih strateških zalog 360.000 ton bakra. Blago bo na razpolo v petih mesecih. Polovico bakra bodo prodali na dražbi, drugo polovico bodo ponudili dobaviteljem v Rodeziji. Ta sklep ni vplival na ceno, ker so z njim že računali na borzi. Prejšnji teden se je cena v Londonu sukala okoli 248 funtov 10 šil. in je bila za 9 funtov nižja kakor teden poprej.

ta, in so tudi Izraelci ustavili boj, se je ugled OZN dvignil. Egipt je sprejel policijo OZN, ki bo nadziral prekop. Nova madžarska vlada pa ni izpolnila željo OZN, da lahko pošlje svoje opazovalce na Madžarsko. Do premirja v Egiptu je prišlo verjetno tudi zaradi tega, ker je Sovjetska zveza zagrozila, da bodo sicer nastopili sovjetski pristojniki na strani Naserja. Podobno pomoč je obljubila tudi Kitajska.

V AMERIKI SO VSI ZADOVOLJNI. Volitve predsednika Združenih ameriških držav, poslanec predstavniškega doma in ene tretjine senatorjev so se zaključile tako, da sta z njimi zadovoljni obe stranki. Za predsednika je bil vnovič izvoljen Dwight Eisenhower, kandidat republikanske stranke, pri volitvah v poslansko zbornico in senat pa je zmaga demokratske stranke, ki ima zdaj v obeh delih parlamenta večino. Takšen izid je dokaz, da je demokratska stranka močnejša v državi in da je republikanska stranka zmaga pri predsedniških volitvah samo zaradi močne osebnosti sedanjega predsednika Eisenhowerja, ki je med Američani priljubljen že kot zmagovalec v zadnji vojni. Sicer je predsednik Eisenhower vodil tako zmerno politiko, da so zanj večkrat glasovali demokrati, medtem ko so mnogi njegovi pristajali (republikanci) nastopili proti njemu. Vsekaror bo predsednik moral odslužiti še bol računati z razpoloženjem v Kongresu (poslanski zbornici in senatu).

ODHOD AMERISKE POSLANICE. LUCE. Gospa Klara Boothe Luce je odletela iz Rima v Ameriko. Konec meseca bo imela tam predavanje. Pred odhodom se je sestala s predsednikom Gronchijem in predsednikom vlade Segnijem. Po poročilih iz Amerike se bo odpravljala sedanjemu mestu.

URAD ICE V ZAGREBU

ICE (Istituto Nazionale per il Commercio Estero) je po odloku pristojnih ministrstev odprl v Zagrebu svoj urad z namenom, da bi ob sodelovanju italijanskega trgovinskega zastopstva v Beogradu tudi primerno podporo italijanskim podjetjem zaradi ustvarjanja in nadaljnjega razvijanja poslov z Jugoslavijo. Naslov urada je: Talijanski institut za vanjsku trgovino, Zagreb, Masarykova 22/1. Načeluje mu dr. Giovanni Parisi.

ITALIJANSKI IZVOZ V JUGOSLAVIJO NAZADUJE

V prvih osmih mesecih letošnjega leta je dosegla italijanska zunanja trgovina vrednost 1.285.362 milijonov lir v uvozu (14,84% več kot v istem obdobju lani) in 851.341 milijonov lir v izvozu (15,35% več ko lani), s pasivnim saldom 434.021 milijonov lir.

Iz Jugoslavije je uvozila Italija v tem obdobju blaga v vrednosti 19.203 milijonov, t. j. 17,75% več kot lani v istem času, izvozila pa tja blaga za 19.048 milijonov lir ali za 26,34% manj kot lani.

NOV TRGOVINSKI SPORAZUM S FINSKO

Novi trgovinski sporazum, ki je bil pred kratkim sklenjen za dobo enega leta (od 1. 10. 1956 do 30. 9. 1957), se od lanskega razlikuje po tem, da so bili znižani nekateri italijanski izvozni kontingenti (n. pr. rajonska preja, radioelektrični materiali) in nekateri crtanji (n. pr. preplot, pnevmatiki, linoletje, blagajniški registriratorji), zato pa drugi povišani (n. pr. jabolka in druge sveže sadje, svilene in druge tkanine in razni tekstilni proizvodi, avtomobili in njihovi nadomestni deli, pisalni in računski stroji, traktorji). Na novo je predviden izvoz motokotlov, motokuterjev in sestavnih delov v višini 150 tisoč dolarjev. Podobno velja za finski izvoz, kjer je med drugim povišan kontingent za razne vrste papirja, vstevišti časopisni papir.

Plačilni promet se bo odvijal kakor doslej v kliringu. Pogodbeni državci sta tudi zagotovila, da bosta izven kontingentov z naklonjenostjo reševali prošnje za uvoz nekaterih v sporazumu na štetih artiklov. V izjemnih primerih bo sta državi dovolili tudi posebne trgovinske operacije. Vrednost kontingentov dosega na vsaki strani blizu 9 milijonov dolarjev.

TRGOVINSKA POGODBA ITALIJA-ALBANIJA PODALJANA. Ministrstvo za zunanjo trgovino obvešča, da je bila trgovinska pogodba med Italijo in Albanijo (17. decembra 1954) podaljšana, pričeni od 1. oktobra 1956.

KONSERVIRANO JUŽNO SADIJE IZ ITALIJE ZA ANGLIJO. V prvih dneh tega meseca so se angleški uvozniki pričeli živo zanimati za italijansko predelano južno sadje nove proizvodnje. Londonski trg se predvsem zanima za koncentrirane limonove in pomarančne soka. Prve pošiljke teh sokov, ki so prišle na londonski trg, so dosegle ugodne cene.

ITALIJANSKA RAZSTAVA V MEHICU. Italija bo februarja 1957 priredila v mestu Mexico veliko industrijsko razstavo. Doslej se je prijavilo 160 podjetij, ki so zasedla 8.800 kv. metrov prostora. Podobna razstava v Venecui je popolnoma uspela. Zato so Italijani sklenili prijeti podobne razstave tudi po drugih državah Srednje in Južne Amerike. Država podpira podobne pobude in poravnava prevoznico za blago, ki ni bilo prodano na razstavah.

O JUGOSLOVANSKI gospodarski politiki

poroča posebni dopisnik »Financijal Timesa«, ki je nedavno proučeval gospodarske razmere v Jugoslaviji. Omenja, da Jugoslovani izvajajo reorganizacijo na socialnem in gospodarskem področju. Kaže, da nekateri pravi uvažajo pri teh poskusih, ker povprečno živijo v mlademu svetu; saj je v zadnji vojni Jugoslavija izgubila 11% svojega prebivalstva. Prevladuje mladina na vseh mestih občinske in državne uprave ter v industrijskih organizacijah. Mlad voditelji so glede svojih načrtov odkriti in iskreni. Mladina hodi veselo po beograjskih ulicah, in v novem mestu, ki je bilo v 600 letih svoje zgodovine 32-krat popolnoma uničeno, v zadnji vojni je izgubilo 40% zgradb. Skoraj ni hiše, ki ni bila zidana pred letom 1914. Omenja, da se jugoslovanski voditelji borijo proti birokraciji ter govori obširno o decentralizaciji jugoslovanskega gospodarstva. Država teži za tem, da čimbolj zmanjša svoja bremena in da zainteresira posamezne gospodarske organizacije in posamezne državljanje za gospodarski prosep. Dve smeri gospodarske politike sta očitni: na eni strani politika gospodarskega planiranja, na drugi politika »laissez-faire« (svobodnega udejstvovanja in tekmovalnosti).

Dom Pedro II. Baganza — »Zgraditelj moderne Brazilije« je pa bil rojen za vladarja. Prednost, iskrena in vendar dostojanstvena zunanjost, obširna in globoka izobrazba, širokodušno in napredna miselnost so bile vrline, s katerimi si je pridobil splošno priznanje in priljubljenost. Pod njegovim poljedelnim vladanjem je doživela Brazilija zelo srečno dobo svoje zgodovine in malo je bilo vladarjev na svetu, ki bi vtisnili dežel, nad katero so vladali, tako trajen pečat svoje osebnosti.

Pod njegovim vodstvom so zgradili čez 10.000 km železniških prog in še več cest; zunanja trgovina se je dvignila od 60 milijonov dolarjev na 300 milijonov; sladkorno proizvodnjo, ki ni mogla konkurirati s proizvodnjo v angleških kolonijah, je nadomestila s kavo, z bombažem in kakavom. Posebno velikih zaslug si je pridobil na prostevnem področju. Ukinil je uvažanje afriških sužnjev in privabil evropske imenjice. Tem je dovolil — edina v Ameriki, — da so se zbirali v strnjene narodnostnih kolonijah. (Nemci, Poljaki, Švedi itn.). Osebnost je bil zanimal za priseljenje z očetovsko skrbjo. V tej dobi se je priselilo čez milijon Evropejcev.

Toda neusmiljeno kolo politike je slednjim strilo tudi poštenega brazilskega cesarja. Poostri so se namreč boji med liberalci in konservativci; Pedro II. je skušal voditi neodvisno, srednjo politiko, a scasoma se je zameril enim in drugim. Liberalci so mu očitali neodločnost glede odprave suženjstva. In res: najbolj perečega socialnega vprašanja — vprašanja dveh milijonov sužnjev se niti širokogrudni Dom Pedro ni upal dotakniti. Bal se je opozicije veleposelstven (najmočnejšega sloja v Braziliji), ki so bili prepričani, da bi nagla odprava suženjstva povzročila strahotno polomijo domačega kmetijstva.

Vrhu tega si je cesar zadržal leta odtujil dva zelo vplivna sloja: duhovščino in oficirstvo. Prva mu je zadržala liberalno ravnanje in pripravljenost s framasoni; drugi pa so godrnjali, ker jim je prepovedal udeleževati se v politiki. Vse to je prišlo v prid republikancem, ki so bili že tako močni.

Križa je dosegla višek leta 1888. Tisto leto se je cesar mudil na daljšem potovanju po Evropi. Tedaj je hčerka Izabela kot opolnomočena regentinja in morda s tajnim očetovim privolenjem podpisala odlok za takojšnjo osvoboditev vseh sužnjev. To je zelo pretrpelo brazilsko in svetovno javnost. Ko se je Dom Pedro vrnil, je kmalu opazil da mu sedaj niti veleposelstniki niso več naklonjeni. Zvest svojemu načelu, da se bo odpovedal prestolu, kakor hitro bi se ne mogel vzdržati brez orožja, je to tudi storil. Tako je ogromna monarhija, brez večjih pretresov v javnosti postala zvezna republika (1889).

Po odstopu Dom Pedra so se borili za nadvlado vojaški poveljniki (Fonseca, Peixoto). Ti bi utegnili postati za deželo usodno. K sreči je voljakom stopil na prste z vso težo svojega ugleda Rodrigues Alves — eden največjih brazilskih predsednikov. Ta je začel dobo civilizirane politike (1902). Pod Alvesom je Rio de Janeiro postal eno najlepših

Turizem

NIZJE CENE V JUGOSLOVANSKIH LETOVISCIH V LETU 1957

Državno tajništvo za blagovni promet FLRJ je s sodelovanjem turističnih ustanov vse države določilo cene v jugoslovanskih letovisicah za prihajno leto. Gostinska zbornica LRS je objavila naslednje cene za penzion v hotelih Slovenskega Primorja (v dinarjih):

Hotel	Izvenese. Sezonske	
»Palace«, Portorož	700-960	900-1760
»Central«, Portorož	680-750	800-1200
»Heliost«, Portorož	500-750	900-1200
»Metropol«, Piran	670-960	690-1060
»Triglav«, Koper	930-980	1200-1370
»Turist«, Ankaran	500-600	700-750

Splošno so cene za približno 30% nižje od cen v letu 1956. Skupine turistov bodo deležne popusta po dogovoru ali po mednarodnih navadah. Turistična sezona na morju bo trajala od 15. junija do 15. septembra, v notranjosti države pa le v mesecih juliju in avgustu.

USTANOVITEV GOSTINSKE SOLE V PALERMU. Prosvetno ministrstvo bo ustanovilo v Palermu gostinsko šolo, ki bo povezana z gostinskim zavodom v Neapluju. Novo šolo bodo podprle ustanove Banco di Sicilia, Cassa di Risparmio, Pokrajinska ustanova za turizem, Trgovska zbornica itn.

TURIZEM NA SARDINIJU NEPRESTANO NARASČA. Leta 1949 je število nočitev italijanskih turistov na Sardiniji doseglo 180.635, tujih turistov pa 3.864, medtem ko je lanske leto bilo 344.357 nočitev italijanskih turistov in 27.162 tujih turistov. Računajo, da je letošnje tujih turistov na Sardiniji bilo še večje. Tako je n. pr. samo pokrajina Sassari obiskalo 3.542 domačih turistov (s 15.161 nočitev) in 1.138 tujih turistov (7.237 nočitev).

DOHODKI TURIZMA V ANGLIJI. Do konca leta bodo tuji turisti prinesli Angležem 170 milijonov funtov šterlingov v tuji valuti. Lansko leto so tuji turisti pustili v Angliji 156 milijonov. Sklepajo, da bo turizem v letu 1964 vrnil Angliji 200 milijonov funtov šterlingov.

PROGA TRST — REKA. V ponedeljek so stekli prvi avtobusi na progi Trst — Reka. Progo oskrbuje podjetje SARA iz Trsta in Avtostrans z Reke. Avtobusi vozijo dnevno v obeh smereh, in sicer iz Trsta ob 7.15 ter ob 16. uri. Voznja na 84 km dolgi progi traja približno 2,5 ure in stane 590 lir.

PROGA IZ TRSTA V LJUBLJANO. V torek je odpotval prvi avtobus na progi Trst-Ljubljana. Na prvi vožnji je avtobus prepeljal 18 ljudi. Progo vzdržujejo družba SAT iz Trsta in SAP iz Ljubljane. Odhodi: iz Trsta vsako sredo, soboto in nedeljo z avtobusne postaje ob 7.30 in ob 18.00 uri, iz Ljubljane pa iste dni ob 6.30 ter ob 16.20.

BRODARINE ZA PREVOZ PROTI VZHODNEMU DELU SREDZEMSKEGA MORJA. So se v zadnjih dneh povisale za 25%. Vse pomorske družbe so sprejele ta ukrep zaradi vojnih akcij, ki se vršijo v tistih krajih.

Naraščanje meničnih protestov

Vzrok tudi v nakupovanju na obroke

Menični protesti so že nekaj let v stalnem porastu, kar je brez dvoma značilno tudi za splošni razvoj. Po podatkih ministrstva za trgovino in industrijo je bilo v letu 1955 protestiranih 8,8 milijona kreditnih listin za skupni znesek 328 milijard lir. Od tega gre na običajne menice 17 milijard, 139 milijarde odpade za neakceptirane trake, na bančne čeke pa 17 milijard. Menični protesti ne zadevajo samo običajnih menic, ki so dokaz odloženega plačila, pač pa tudi trake, ki so velikega pomena med trgovci in podjetniki vseh panog ter bančnih čekov, izdanih brez kritja, in ki predstavljajo pravzaprav kaznivno dejanje.

Italijanski gospodarski krogi v splošnem ne jemljejo teh protestiranih 328 milijard preveč resno kot čimtelj, ki bi lahko povzročil vznemirjenje v gospodarstvu. Za zdaj jih primerjajo s protestiranimi milijardami prejšnjih let, ki gredo od 120 milijard leta 1950 na 147 milijard leta 1951, ter dosežejo 1951 milijard v letu 1952, 199 milijard leta 1953, 255 milijard leta 1954 in 328 milijard v letu 1955.

Te številke so za nekatere dokaz bremena v proizvodnji in distribuciji dobrin, za druge pa je treba predvsem upoštevati število izdanih menic, ako bočemo pravilno presoditi proteste glede na gospodarski razvoj v državi. Ker nam ni znano število izdanih menic, se moramo zateči k posrednim podatkom kot n. pr. k bančnemu portfelju.

Če primerjamo število protestov s številom eskontiranih menic pri denarnih zavodih vidimo, da protesti rastejo vzporedno s številom izdanih menic. Če je to res, odpade vsak vzrok za res-

Življenjski stroški naraščajo

V septembru leta 1956 je indeks življenjskih stroškov v Italiji po podatkih, ki so bili zbrani v 61 glavnih pokrajinskih mestih, dosegel 63,05 proti 67,83 v prejšnjem mesecu in proti 59,93 v ustreznem mesecu leta 1955 (osnova leta 1938 je 1). Povišala se je prehrana: lani septembra meseca je indeks te postavke znašal 70,56, letos pa znaša v istem času 74,09. Za oblačila so državljani potrošili približno toliko kot lani (lanski indeks je septembru mesecu 62,77, letošnji 62,65). Razsvetljava in gorivo sta se tudi podražila, in sicer je letošnji indeks dosegel v septembru 41,57 (lani 40,80). Znanost so se povišali tudi izdatki za stanovanje po povišanju najemnin 1. januarja 1956, in sicer je letos indeks dosegel 27,23 (lansko leto 22,76). V Genovi so življenjski stroški v septembru letos nasproti istemu mesecu lani narasli za 6,8%. Splošno se je indeks letos v septembru povišal v primeru z istim mesecem lani za 3 in pol točke; od leta 1954 do leta 1955 se je povišal za polgredo točko.

CENE ŽIVIL V JUGOSLAVIJI

Po podatkih Zveznega statističnega zavoda v Beogradu so veljale v prvem tednu novembra naslednje cene za živila v prodaji na drobno: goveje meso v Beogradu 240 din kg, v Zagrebu 265 din, v Splitu 240, v Ljubljani 250, v Novem Gorici 250; svinjsko meso v Beogradu 300 din, v Zagrebu 300, v Splitu 320, v Ljubljani 320, v Mariboru 310; krompir v Beogradu 20 din kg, v Zagrebu 17, v Splitu 18, v Ljubljani 14, v Mariboru 15, v Novi Gorici 14; fižol v Beogradu 55, v Splitu 70, v Ljubljani 70, v Mariboru 60, v Novi Gorici 70; čebula v Beogradu 80, v Zagrebu 90, v Ljubljani 90, v Mariboru 95, v Novi Gorici 84; jabolka v Beogradu 60, v Zagrebu 50, v Splitu 50, v Ljubljani 40, v Mariboru 30, v Novi Gorici 30; jajca v Beogradu 22, v Zagrebu 20, v Splitu 20, v Ljubljani 22, v Mariboru 20, v Novi Gorici 20; domača mast v Beogradu 360, v Zagrebu 350, v Splitu 340, v Ljubljani 380, v Mariboru 355, v Novi Gorici 368.

BOLJSI PRIDELEK ZITARIC V NEMCIJI. Letošnji pridelek žitaric v Zahodni Nemčiji je kljub slabim vremenskim prilikam prekosil lanskega za 5,2%. Znašal je namreč 13.113 milijonov ton. Rži je za 236.000 ton več, pšenice za 109.000 ton in krme za 307.000 ton več.

VOLITVE NA JUŽNEM TIROLSKEM. Boecnska in Tridentinska pokrajina sta bili po vojni združeni v eno deželo, ki uživa avtonomijo v smislu sporazuma De Gasperi-Gruber; tako so Italijani v večini. V vsej deželi živi okoli 800.000 ljudi. V boecnski pokrajini živi 250.000 Nemcev, tridentinska pa je skoraj povsem italijanska. Na nedeljskih volitvah so krščanski demokrati izvojevali v deželnem zboru 21 sedežev, (pri volitvah 1. 1952 20 sedežev); od teh je 18 sedežev v tridentinski pokrajini, 3 v boecnski; skupno so zbrali okoli 176.000 glasov. Druga najmočnejša stranka je nemška ljudska stranka (Volkspartei), ki ima 15 se-

dežev (kakor pri zadnjih volitvah) v boecnski pokrajini in 142.000 glasov. Socialni demokrati in socialisti imajo 6 sedežev (4 v Tridentu, 2 v Bocnu) i kakor pri prejšnjih volitvah; število njihovih glasov

vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

Kako kolkuješ pobotnice in menice

Ker se še vedno člani obračajo na tajništvo za pojasnila, ki se nanašajo na pobotnice, prinašamo ponovno najvažnejše določbe o teh pristojbinah:

Ze 1. avgusta leta 1953 so stopili v veljavo novi predpisi o kolkovnih pristojbinah. V smislu novih predpisov in priloge tarife, velja za redno pobotnico vsaka pisarna izjava, čeprav je le v obliki znanjabe ali natisnjena z žigom ter ni podpisana, ki je bila izstavljena zaradi opolne ali delne ugasnitve denarne obveznosti, ter vsaka izjava ali priznanje o izvršenem plačilu iz katerekoli naslova in to v delu ali plačlinim sredstvom, ki nadomestila denar ali plačilna sredstva.

Redne pobotnice v gornjem smislu, kot so n. pr. potrdila, note, računi, fakture, seznamji in podobno do zneska 1.000 lir so proste vsake kolkovne pristojbine.

Na redne pobotnice od 1.000 do 1 milijon lir se plačuje kolkovna pristojbina v izmeri 2 liri za vsakihi tisoč lir. Na redne pobotnice iznad 1 milijon lir se plačuje stalna kolkovna pristojbina v znesku 2.000 lir.

Na redne pobotnice v zadevi poslov, za katere se plačuje davek na poslovni promet v pavšalnem dogovorjenem letnem znesku (IGE in abbonamento) ali se ta davek plačuje »una tantum«, se kolkovna pristojbina plačuje v izmeri 1 lire vsakihi tisoč lir do največ 10 lir. Ista tarifa se uporablja tudi na redne pobotnice za plačila, v pogledu katerih je bil davek na poslovni promet je plačan posebej na kakem drugem dokumentu (fakturi) ter se glavni podatki tega dokumenta preneseni na redno pobotnico.

Poleg je omenjene oprostive kolkovne pristojbine na redne pobotnice do 1000 lir niso podvrženi kolkovnim pristojbinam še sledeče pobotnice: pobotnice za plačila telefonskih pristojbin, za dobavo električne struje, plina in vode, inozemske fakture, na katere je bil plačan davek na poslovni promet ob uvozu in ocarinjenju blaga, dokumenti o prometu blaga med industrijskim in trgovskim podjetjem in njegovimi filijalami, sedeži, skladišči in podobno.

Zanimivo so še kolkovne pristojbine na menice, izdane in plačljive v državi. Za enomesečne menice: do 3000 lir kolkovna pristojbina 3 lire. Za vsote nad

300 lir 1 lira pristojbine za vsakihi tisoč lir. Za nad enomesečne menice do 4 mesecev: pristojbina 3 lire za vsakihi tisoč lir. Za menice z veljavnostjo od 4 do 6 mesecev: 6 lir kolkovne pristojbine za vsakihi 1000 lir. Za menice z nad šestmesečno veljavnostjo ali in bianco: kolkovna pristojbina 12 lir za vsakihi 1000 lir.

DOLOČBE ZA OBNOVITEV OBRATNE DOVOLILNICE

V primeru zamenjave lastnika javnega obrata (krčme, gostilne, bara itd.) zaradi kupoprodaje, nasledstva in podobno mora obratnik, ki sprejme obrat, zaprositi oblasti javne varnosti za izdajo nove obratne dovolilnice na svoje ime in plačati za omenjeno dovolilnico določeno takso.

Ker so obratne dovolilnice veljavne do 31. decembra vsakega leta, je novi obratnik dolžan plačati samo takso za novo leto, ako se prenos obrata na njegovo ime izvrši ob koncu leta. Ako pa se zamenjava izvrši med letom, mora novi gospodar plačati takso za obratno dovolilnico od dne izdaje obratne dovolilnice na njegovo ime do konca leta in ob koncu leta še takso za obnovitev obratne dovolilnice za naslednje leto.

POREDNA PODRAZITEV ELEKTRIKE. Tržaško podjetje ACEGAT je sklenilo povečati redne dohodke na lep način: vsakemu koristniku bodo zaračunali najmanj 120 kWh industrijskega toka mesečno ne glede na to, ali bo stevilo dosegel to število. Dalje bodo zaračunali po 120 lir mesečno za vsako dobovo (plin, voda in električni tok) čeprav bi je stranka v tistem mesecu ne izkoristila.

PROTA CONA NAMEDO ZVANIJA TROŠARIN. Glasilo odbora za proto cono »La Zona Francica« postavlja zahtevo, naj se rajši Trstu priznajo ugodnosti proste cone, kakor da se skuša doseči povzemanje obinskih dohodkov z zvišanjem obinskih trošarin. Tisti, ki hočejo v Trstu takšne trošarine, kakršne so drugod, naj ne pozabijo, da je v zadnjih dveh letih življenjska raven v Trstu nazadovala, medtem ko je življenje v drugih italijanskih mestih zboljšalo; zboljšal je tudi gospodarski položaj v teh mestih. Trst doživlja v zadnjih letih samo razočaranja, a tudi posledice mnogih napak.

SKLAD URADNIŠKIH ODPRAVNIN Zakon iz leta 1942 je predvidel, da se bodo morali zneski, ki jih delodajalci rezervirajo za svojo plačilo odpravnine svojemu uradništvu, vplačevati v poseben sklad, ki ga bo upravljal lasten upravni svet pod nadzorstvom ministrstva za finance ob sodelovanju drugih prizadetih ministrstev. Vplačila bi se morala opraviti vsako leto do konca marca po stanju z dne 31. decembra preteklega leta.

Zaradi posebnih razmer, ki jih je ustvarila vojna, je bil ta rok podaljšan od leta do leta, tako da še vedno ni stopil v veljavo. Tako je bil tudi z zakonom z dne 31. 7. 1956, št. 1037, razenjenjnim tudi na Tržaško ozemlje, zopet podaljšan do 30. junija 1957.

VINO ALESSANDRIA. Črno namizno vino 4500-5000 lir hl, belo 6500-7000; Barbera 7500-8000; Freisa extra 9000; beli škotat 12.000.

SVARILLO IZ AVSTRALIJE

Vsi Tržačani bi bili lahko milijonarji

Iz pisma, ki ga je prejel neki naš bralec, navajamo naslednje podatke o življenju v Melbourneu v Avstraliji.

V tavnari moraš delati na vse pretege. Tam si pod stalnim nadzorstvom in ves dan pokonci. Zaslusili 10 avstralskih funtov na teden (1 avstralski funt velja 1340 lir). V pisarnah plačajo stropejski okoli 13 funtov na teden; delovni čas je tu krajši kakor v tovarnah. Pisce dela v tovarni od 8.30 do 16.30. Nato v naglici poje in gre h prijatelju, s katerim ima skupno mehanično delavnico. Tu delata v prostem času, to je po delu v tovarni. Včasih kupita star avtomobil ter ga popravljene prodajo. Tako sta kupila razbit avto za 250 funtov, mu popravila polmjerne kosti in ga prodala za 650 funtov. Ob sobotah in nedeljah delata v delavnici ves dan, da bi čimprej izvršila naročila. Kdor hoče v Avstraliji kaj prihraniti, mora tako delati. V delavnici je vse polno pokvarjenih avtomobilov, včasih štiri do pet, ki čakajo na popravilo. Z delom v delavnici zasluži včasih več kakor ves teden v tovarni.

V Avstraliji lahko vse nabaviš na oroke ali na »depozit«, kakor pravijo tam. V trgovini gledajo začudeno, ako kakšen Tržačan plača kupljeno blago takoj. V soboto je po mestu vse odprto do 12.30, kinematografi pa do polnoči. Bari so odprti tudi ob nedeljah, vendar ne tisti, v katerih točijo alkoholne pijače.

Kaj pa ameriška moka, sem ga vprašal? Da, mi je odgovoril, zelo lepa, fina in bela je, toda prazna, rednih snovi nima skoraj nič. V njej je zmlet samo bela sredina pšeničnega zrna, hrana je največ okoli sredine, ob robu zrna. Zato je po okusu najboljši in najbolj zdrav in redilen tako imenovani integralni kruh. Tega pečemo iz moke, zmlete iz celih zrn z otrobi vred. Toda ljudje, posebno ženske, hočejo imeti belega, ali vsaj približno belega, češ da je oni bolj za kmeto in sploh druge ljudi, in ... zdravniki morajo tu di živeti.

Kakor da bi slaba moka še ne zadostovala za peko slabega kruha, je bil za to potreben še primeren zakon, da bo pokvarila popolna. Ta zakon določa, da se delo v pekarnah ne sme pričeti pred četrto uro jutraj. Vsi peki tožijo, da je ta uredba škodljiva, ker nima testu dovolj časa, da vstane. Zato mu

morajo dati preveč kvasa, kar škodljivo vpliva na dobroto kruha. Ta zakon je zelo strog; mojster mora plačati 7.000 lir globe za vsakega delavca, ki ga oblast zasači pred četrto uro jutraj v pekarni.

Premog, ki ga morajo peki plačati danes po 2.000 lir stot, je predrag; porabijo ga 80 do 90 kg za kruh, ki ga izpečejo iz treh stotov moka, kar je približno dnevna količina za večino pekar.

Tudi zakon, ki določa maksimum vlage v kruhu in ki je bil na mestu med vojno, ker je bil napravljen proti črnohorzi špekulaciji z moko, danes ne ustreza več sedanjim razmeram. Danes morajo namreč peki ugoditi zahtevam svojih odjemalcev, ki niso vsi zadovoljni z dobro pečenim kruhom. Minimalna globa za kruh, ki ima več vode v sebi, kot določa zadevni zakon, je 50.000 lir, maksimalna pa 300.000 lir.

Prodaja lastne proizvodnje v pekarnah nazadnje zaradi velike konkurence, ki jo delajo domačim pekarni industrijska podjetja Motta, Alemagna in druga.

Toliko za danes. Ker pa je vprašanje kruha za splošnost velike važnosti, se bomo pozneje še enkrat k temu povrili s posebnim pogledom na sedanji gospodarski položaj pekarskih delavcev in mojstrov.

— od Drago Godina

Naši dijaki naj bi se učili tudi srbo-hrvaščine

Letošnja reforma šolskih učnih načrtov za slovenske šole na Tržaškem in Goriskem ima predvsem dve veliki pomanjkljivosti, ki jih bo treba čimprej odstraniti. To sta omejitve učnih ur in sprememba učne snovi pri literarnih predmetih.

Skrčenje učnih ur je zadelo slovenski jezik, italijansko, tuje jezike ter zgodovino in zemljepis. Na strokovnih šolah je skrčenje občutno pri matematiki, nekoliko manj pri risanju, prirodoslovnih vedah in petju. Ne mislimo razpravljati o vsem tem, ker sodijo podobne razprave o šolskih vprašanjih v strokovne pedagoške časopise. Zeli smo spregovoriti nekaj besed glede učnih tujih jezikov. Na nižji gimnaziji je bila odpravljena angleščina, kar gotovo ni v korist mladini, ki s to šolo za ključ svoje šolanje, kakor tudi ne dijakom, ki po tej šoli nadaljujejo učijo na višjih srednjih šolah. Na višji gimnaziji je postala letna angleščina neobvezen predmet. Drugo zlo, ki ga bo treba odpraviti, če se bo »eksperiment« novih učnih načrtov odrazil.

Na Trgovski akademiji, ki postaja iz leta v leto naš najvažnejši višji strokovni zavod je bila vpeljana novost obveznega učenja enega izmed štirih naslednjih jezikov: angleščina, nemščina, francosčina in španščina. Konkretno, dijaki so izbrali enega izmed pravih dveh. Približno polovica dijakov obiskuje nemščino druga polovica pa angleščino. Učenje tujega jezika se začne v 11. razredu in ne več v 1. ter traja po tri ure tedensko namesto dosedanjih štirih ur. Ta sprememba je vzbudila pri dijakih veliko nezadovoljstvo. Starši protestirajo in želijo oba jezika, kot je bilo po starem. Mladina trdi, da se bo učila, ker jo dva jezika ne preobremenjujeta.

Ta želja naše mladine je povsem na mestu in hvaljevredna. Saj pravi naš pregovor: kolikor jezikov znaš, toliko moč veš. Slovenci smo majhen narod, ki mora znati več jezikov, ako se hoče uveljaviti pred drugimi. Poleg tega še znanja naša prirojena nadejnost za tuje jezike. Kdor je pripravljal novi učni načrt, in menda dobro pozna Slovence, zakaj ni namesto španščine uvedel srbohrvaščine, ki nam je bližja in bolj potrebna? Odnosi med Italijo in Jugoslavijo so se v zadnjih letih izboljšali in se še vidno izboljšujejo. Italija in Jugoslavija je bila podpisana vrsta trgovinskih, plačilnih, pomorskih in drugih sporazumov. Gospodarski stiki med obema državama zahtevajo, da čim več ljudi na naši strani pozna srbohrvaščino, posebno pa absolutni trgovske akademije, ki gredo v službo v razna trgovska, bančna in druga podjetja. V Milano se čuti tudi moč zavajajo, manj v Trstu, čemudi smo v domačem časopisu že brali oglase, v katerih se razna pisarniška in druga mesta ponujajo močem z znanjem srbohrvaščine.

Vse to govori v prid, da bi se na trgovski akademiji morala poučevati tudi srbohrvaščina in to vsaj zadnji dve leti. Dijakom in starši so za to, učnih moči za srbohrvaščino ne manjka in potreba po ljudeh z znanjem srbohrvaščine je vedno večja.

Iz teh razlogov naj pristojna šolska oblast ukrene vse potrebno, da bi se že letos vpeljala, čemudi neobvezno srbohrvaščina. V prihodnjem šolskem letu pa naj bi uvedli obvezen pouk srbohrvaščine na Trgovski akademiji v Trstu.

OCE

Pisec ima na Trgovski akademiji si na, pa je razumljivo, da mu je ta šola bolj pri srcu. Vsekakor zasluži ta šola kot naša glavna strokovna šola na Tržaškem vso pozornost. Mislimo pa, da bi bilo treba vprašanje uvedbe pouka srbohrvaščine proučiti še s širšega vidika. Zakaj ne bi dijakov tudi drugih srednjih šol uvažali vsaj v višjih razredih in čitanje srbohrvaškega leposlovja. Zakaj bi ne uvedli tudi pouka cirilice, ki jo uporabljajo več kakor polovica prebivalcev sosedne države? (Priporaba uredništva).

»GALEBE« št. 1, letnik III. Tudi ta številka se odlikuje po pestri vsebini in prikupnih ilustracijah. Ilustracije so prispevali Hlavaty, Grom, Bambi in Sonja Budal.

Sestavke so poslali tudi sami učenci.

KAKO OBNOVITI PIRAN

Piran, novembra 1956.

Od obalnih naselij, ki jih je pri izvedbi londonskega sporazuma o Svo bodnem tržaškem ozemlju pridobila Slovenija, daje Piran s svojo čudovito silueto, če ga gledamo z morske strani, s svojim starinskim mestnim obzidjem na hribu v ozadju in s svojo tipično domačnostjo malega romantičnega obmorskega mesta, ko zagledamo njegov pristan, brez dvoma najbolj pri kupno sliko. Če pa pogledamo v notranjost mesta in zlasti v ozke vijugaste ulice med svetilnikom na obali in cerkvi na hribu z beneskim stolpom, če vidimo tiste ozke, deloma že propadajoče starinske zgradbe, ki so za naše pojme nezdružljive s sodobnim urbanističnim in sanitarnimi zahtevami, a tudi nemogoče z vidikov sodobne stanovske kulture, se navzlic vsej romantiki in velikemu spoštovanju zgodovinskih dejstev kmalu prepričamo, da so tu potrebne korenite izpremembe.

Obnova Pirana olajšuje okolnost, da se je znaten del prebivalstva poslužil pravice opcije po določbah londonskega sporazuma ter se izselil. Ta delna odselitev prejšnjih Pirančanov ustvarja sicer tudi razne težkoče, toda obenem pomeni prelomnico v urbanističnem razvoju Pirana: kajti mnogo tistih stanovanj, ki so jih optanti zapustili, je neuporabnih za naseljeve novega prebivalstva. Iz tega nastajajo sicer ljudski oblasti z ene strani znane težave,

z druge strani pa te okolnosti silijo k ukrepom, ki naj po možnosti senjajo nepopolno stanje.

Pri proučevanju tega vprašanja se bo pariski občinski odbor znal pred izbero, ali naj izvrši rekonstrukcijo mesta s težnjo, da bi se arhitektonska fizionomija tega kraja ohranila, ali pa z namenom, da se naselje glede na svojo izredno gostoto zazidavo znatno izpremeni, v skladu z zahtevami sodobnih urbanističnih načel. Vsekakor bo moral upoštevati dejstvo, da so sedanjih predelih Pirana skrajno slabe in da podpirajo nastajanje in širjenje nalezljivih bolezni. S tega vidika bi bila zahteva utemeljena, da se čim več starih zgradb postopoma porušijo. Z druge strani je pa razumljiva tudi težnja, da se arhitektonska fizionomija celotnega mesta po možnosti ohrani.

Važnost problema presega brez dvoma pristojnost samih lokalnih činiteľev, a tudi finančna stran ustvarja za občino in tudi za ves koprski okraj pretežno obremenitev. Zato je razumljivo, da bo morala pri reševanju tega problema sodelovati tudi L. R. Slovenija in vsa država.

Samo pristanišče za zdaj še ni predmet projektov daljnosežnega pomena. Potrebna sredstva za poglabljanje morskega dna v notranji luki krije iz zveznega proračuna pomorske oblasti Severnega Jadrana s sedežem na Reki.

Dr. O.

Medtem ko je Sueški prekop zaprt

VZPOSTAVLJALO SE ZVEZE MED TRSTOM IN BILŽNJIM VZHODOM

Blokiranje Sueškega prekopa je hudo zadelo tržaško pomorstvo, zlasti pa tržaške brodarje, ki vzdržujejo zveze z Bližnjim vzhodom, kakor družba Sperco in »Tržaški Lynde«, katerega ladje plovejo v Južno Afriko in na Daljni vzhod. Kakor poročamo na drugem mestu, bo za odstranitev ovir v Sueškem prekopu potrebno več mesecev. Medtem se je vsaj odprla možnost prometa z lukami vzhodnega Sredozemskega morja in Aleksandrije. Ladje, ki vzdržujejo proge s pristaniščem okraj Sueškega prekopa, so prejele nalog naj plovejo okoli Južne Afrike. Druge, ki niso splošne iz katerega koli vzroka za tako dolgo plovbo, se vračajo v odprma luke; nekatere italijanske ladje odlagajo blago predvsem v neapeljskem pristanišču.

Navodila ladjam „Jugolinije“

Zaostreitev mednarodnega položaja v zvezi z oboroženim spopadom v Egiptu je povzročila vrsto težav ladjam vseh držav, ki so zainteresirane za to tržišče. Blokiranje Sueškega prekopa je hudo prizadelo evropsko pomorstvo, ker je ladjem, ki plove na progah proti Srednjemu in Daljnemu vzhodu, Avstraliji in Oceaniji zdaj primorano pluti okoli Afrike; s tem se potovanje podaljša za okoli 5.700 milj.

Jugoslovanska linijska plovba z Reke, ki vzdržuje redne proge na Srednji vzhod do Rangona in Daljni vzhod do Hongkonga, je zaradi novega položaja usmerila ladje okoli rta Dobro nade. Ladja »Avala«, ki se je vračala s Srednjega vzhoda in zaradi blokiranja Sueškega prekopa obitvala v Rdečem morju, je prejela nalog, naj se vrne v Jadran okoli Afrike. Dokler bo prekop zaprt, bodo ladje Jugolinije plule okoli Afrike. Prva naslednja ladja namenjena na Daljni vzhod je »Crna Gora«, ki bo 27. novembra vkrčala v Trstu okoli 1500 ton tovara za pristanišča Karači, Bombaj, Kolombo, Madras, Rangoon, Singapur, Džakarta, Hongkong in Whampoa.

Zaradi plovbe okoli Afrike so morale plovne družbe povišati prevoznino za 15% za prevoz blaga v obeh smereh. Omenjeni dogodki so v začetku prevrgli proge, na katerih so ladje na poti iz Jadrana obvezno pristajale v Aleksandriji in Port Saidu, kakor tudi v Bejrutu in Latakiji. Vse plovne družbe so morale zadržati svoje ladje, dokler se ne pojasi razvoj dogodkov. Zaradi tega je Jugolinija začasno poslala svoje

ladje s proge proti Levantu v Črno morje, in sicer za eno potovanje. Ker pa je bila odstranjena neposredna vojna nevarnost, je bil sprejet sklep, naj proga proti Levantu še nadalje opravlja svojo redno službo kakor poprej.

Za zdaj so napovedane naslednje ladje: »Sarajevo« v Trstu 27. novembra, bo vkrčala za Latakijo, Tripoli, Bejrut in Aleksandrijo. »Skopje« v Trstu 1. decembra. »Titograd« v Trstu 6. decembra; ti ladji pristajata v istih pristaniščih kakor »Sarajevo«.

Zaradi izrednega položaja in zgubljenih časa v pristaniščih so vse plovne družbe začasno povišale prevoznino za 25%. Pričakujejo, da se bo normaliziranje v Levantu še nadaljevalo, kar bo vsekakor prispevalo k zboljšanju plovbe iz Trsta proti Bližnjemu vzhodu.

V. M.

NACRT ZA OBALNO PLOVBO V TRŽAŠKEM ZALIVU

Ministrstvo za trgovsko mornarico je obvestilo tržaškega župana o programu za plovbo v Tržaškem zalivu, ki ga vsebuje najnovejši zakonski nacrt. Po tem predlogu bodo uvedli naslednje proge: 1. Trst - Građež in obratno dvakrat na dan od 15. junija do 30. sept.; 2. Trst - Koper - Piran - Umag in obratno, petkrat na teden, enkrat na teden pa do Novigrada; 3. Trst-Koper - Piran - Pulj enkrat na teden; 4. Trst - Milje - Koper vsak dan od 5. Trst - Griljan - Sečian vsak dan od 1. julija do 31. avgusta. Na teh progah bodo vozile 3 ladje, in sicer ena 450-tonska in dve 250-tonski. Proge bodo dodelili na javni dražbi po 1. januarju 1957; doslej ta vzdrževali proge v Tržaškem zalivu in zvezi z Istro tržaški družbi »Istria - Trieste« in »Libertas«, poleg ladij Jadrolinije.

NOVE LADJE. V tržaški ladjedelniški CRDA so sploveli minolovca »Palma« ki so ga zgradili za italijansko mornarico v okviru naročil NATO. Istočasno so izročili ladji »Ebano« in »Bambus«, ki sta bili prav tako zgrajeni za italijansko vojaško mornarico.

POVISANJE BRODARIN ZA ŽELEZNE IZDELKE NAMENIENE V PERZIJSKI ZALIV. Iz Hamburga poročajo, da je »Associated Continental Persian Gulf Lines« sklenila povišati od 1. januarja prihodnjega leta brodarino za prevoz železnih izdelkov, ki so namenjeni v Perzijski zaliv.

POVISANJE BRODARIN. Ameriški brodarji so povišali brodarino za prevoz v pristanišča vzhodno od Sueškega prekopa za 20% počeniš s 1. januarjem 1957.

Težave slov. šolnikov

»SINDIKAT SLOVENSKE SOLE« V TRSTU je imel preteklo nedeljo svojo redni občni zbor, kateremu so prisostvovali tudi nekateri šolniki iz Gorice. Na zborovanju so razpravljali zlasti o uzakonitvi slovenskih šol, o ureditvi pravnega in gmojnega položaja šolnikov, o končnem izplačilu šestkratne mesečne izredne doloade, ki so jo italijanski šolniki prejeli že pred 18 meseci. Zahtevali so tudi ureditev položaja slug in tajnic, ki jih je prevzela občina oziroma pokrajina. Tem na bi se priznala izredna določila ali pa odpravnina v smislu sklepa anglo-ameriške vojaške uprave. V glavnem je ostal odbor neizpremenjen.

ZAPOSTAVLJANJE NASHIŠ ŠOLNIKOV. Vsako leto ob začetku šolskega leta morajo slovenski profesorji na srednjih šolah čakati po več dni na prvo plačo. Res, da je to prišlo že v navado, toda letos je to bilo to čakanje vendar predolg; saj niso prejeli nekateri profesorji plače do polovice meseca. Zadeva je toliko bolj čudna, ker se to ne dogaja na italijanskih šolah. Še v drugi zadevi so bili slovenski profesorji zastopani. Anglo-ameriška vojaška uprava je v blagajni pustila denar za izplačilo odpravnin slovenskim šolnikom, preden se je poslovala. Nova uprava ni hotela izplačati teh odpravnin, pač pa je obljubila, da bo izplačala namesto tega 6-kratno mesečno izredno določilo (emergenco). Ta določila je znašala 4.500 lir mesečno. Slovenski šolniki še vedno čakajo zamen na izplačilo te izredne doloade, ki naj bi nadomestila odpravnino. Zanimivo je, da je bila ta izplačana italijanskim šolnikom.

KNJIGE in revije

»Gospodarski adresar LRS«, je izdalo uredništvo »Nove proizvodnje« v Ljubljani (Trubarjeva 15, poštni predal 407). Stane 4.500 dinarjev. Uredništvo je pazljivo sledilo naglemu razvoju gospodarstva v Sloveniji in sproti dopolnjevanju adresar v skladu s temi spremembami. Upoštevalo je vse izpremembe v bankarstvu in hranilnem prometu ter pri drugih gospodarskih organizacijah v Sloveniji. V bodoče bo uredništvo na zahtevo in po naročilu prizadejnih v organizaciji objavljalo vse spremembe v vsakoletnih izdajah »Gospodarskega koledarja«, in sicer kot prilogo, tako da jih bodo naročniki lahko vdevali v »Gospodarski adresar LRS«.

POPULARNI CASOPIS ZA »PERADARSTVO I SITNO STOCARSTVO«, Zareb (Senoja ul. 30) prinaša v zadnji številki več zanimivih člankov o reji perutnine in domačih zajcev, poleg tega tudi članek o pripravi čebela za zimovanje.

»POMORSTVO«, poučno zabavni časopis za propagando mora i unaprednje pomorske prirede. (Reka) je izšlo ob 10-letnici svojega obstanka in povečani izdaji, ki prinaša izčrpne podatke o razvoju jugoslovanskega pomorstva. Na strani 405 so tudi navedene razdajne prog skozi Sueški prekop in okoli Južne Afrike. Casopis je opremljen z ilustriranimi slikami iz domačega in tujega pomorstva.

„GOSPODARSTVO“

izhaja vsak drugi pe ek. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, Ulica Geppa 9, tel. 38-933. — CENA: posamezna številka 130, za Jugoslavijo din 15. — NAROČNICA: le na 701 lir, pol etna 400 lir. P.-št. ček, račun »Gospoda stvo« št. 11-9398; za Jugoslavijo letna 420 din, polletna 250 din; za osalo inozemstvo 2 dolarja letno. Naroča se pri A.D.I.T., DRŽ. ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3/1. tel. rač. p. 1 Komunalni banki št. 60 KB-1-2 1248. — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stola a 40 lir, za inozemstvo 80 lir.

Odgovorni urednik: dr. Lojze Berce Založnik: Založba »Gospodarstva« Tiskarna »Graphis« v Trstu

„VISTA“

TRST, Ul. Carducci 15, tel. 29-656 Bogata izbira nabočnikov, daljnogledov, šestil, računal in potrebnih za višje šole, topolmerov in fotografskega materiala.

Zaloga prvostinskih bršljkov, vipavskih in domačih vin
BRIC IVAN
Gorica - Ul. Croce 4
Telefon pisarna 34-97
dom 20-70

GOSTILNA
FURLAN
REPENTABOR

Domača kuhinja in pristna vina — Cene ugodne!

Za morebitna naročila in rezervacije, kličite telefonsko celico Repentabor!

SPADARO
SPECIJSKA TVRDA
SPECIALIZIRANA V LESNI STROKI

TRST - TRIESTE
VIA ROMA ŠTIV. 17
TEL. 39-785 in 31-087
SCALO LEGNAMI - SERVOIA
TEL. 06-847
SCALO LEGNAMI - PROSECCO
PONTEBBA
VIA MAZZINI 48 - TEL. 59
Poštni predal 184
Telegr.: SPASPEDIT

Ali bi lahko imeli v Trstu bolji kruh?

Vprašanje kruha postaja pri nas vedno bolj kritično. Kje so časi, ko so v naših vaseh pekli kruh iz domače moke, zmlet v domačih mlinih in ko so pečili Tržačani prekrasne štedenske »rečice« in hleboce. Domače pšenice ni več in zaradi tega ni več tisti domači mlinov, v Botocu, na sredni doline Glisnice, so zaprli pred kratkim zadnji mlin. Nekdo jih je bilo tam pet in še drugi so bili nad Botocem in pod njim in dalje v Zavljah do Loga. Sedaj hodijo Botočevci po kruh po stezi, in kakšni težki! — k trgovcem v Boljunce.

Danes živimo v dobi bajloslovnega tehničnega napredka, ki je zajel tudi mline in pekarnice. Namesto silovitih domačih mlinov imamo v tržaški novi mlini ogromen industrijski mlin Variola, ki peki so po zakonu primorani, da peče stare poštene peči iz opeke zamelejo z modernimi mehaničnimi, iz železa. Na podlagi tega ogromnega tehničnega napredka moramo jesti neko zanesljivo stvar, ki je po obliki podobna nekdanjemu kruhu. Če bomo šli tako naprej, ne vem, kam bomo po tej poti prišli.

Govorim sem s peki in jih prosil, da mi razložijo mučno vprašanje, zakaj je danes kruh tako zanič in tako drag?

Eden glavnih vzrokov je zadeva moka. Pri nas ima mlin Variola monopol. Kar nam ta pošlje, to moramo izpeči; ako bi bila med mlini konkurenca, bi seveda vsak mlin gledal na to, da ima čim boljše blago in čim nižje cene. Tako dobimo včasih moko, ki nas ne zadovoljuje.

Kaj pa ameriška moka, sem ga vprašal? Da, mi je odgovoril, zelo lepa, fina in bela je, toda prazna, rednih snovi nima skoraj nič. V njej je zmlet samo bela sredina pšeničnega zrna, hrana je največ okoli sredine, ob robu zrna. Zato je po okusu najboljši in najbolj zdrav in redilen tako imenovani integralni kruh. Tega pečemo iz moke, zmlete iz celih zrn z otrobi vred. Toda ljudje, posebno ženske, hočejo imeti belega, ali vsaj približno belega, češ da je oni bolj za kmeto in sploh druge ljudi, in ... zdravniki morajo tu živeti.

K

TRŽNI PREGLED

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 101 - TELEFON ŠT. 54 58

Tržaški trg

KAVA

TRST. Cene kave na mednarodnem trgu so visoke; prvič zaradi povišanja cen na viru proizvodnje, drugič zaradi velikega povpraševanja po kavi, pripravljeni na evropskih tržiščih ali pa vkrcani na viru proizvodnje. Zaloge kave v Evropi so precejšnje, toda tudi povpraševanje je veliko, ker se trgovci želijo čim bolj izkoristiti, preden bi se cene utegnile še zvišati zaradi neoplovnosti Sueskega prekopu.

Brazilska kava boljše vrste se je podražila; slabše vrste so pa celo nekoliko popustile zaradi konkurence z indonezijsko kavo. Tudi srednjeameriška kava kvotira visoko. Italijanski prokurci čevalci se zanimajo povečini za kavo, pripravljeno na evropskih tržiščih. Na tržaškem tranzitnem trgu so avstrijski uvozniki pasivni. Kvotacije kave so nestalne. V današnjih razmerah je nemogoče navesti cene kave na viru proizvodnje, in sicer zaradi tega, ker se nekateri trgovci želijo izogniti nakopičenih zaloz po konkurenčnih cenah.

POPER

TRST. Popper se je podražil na viru proizvodnje. Na tržaškem trgu so razmere negotove, zaradi pomanjkanja stikov z deželami, ki popper izvažajo. Povpraševanje po pripravljenem blagu je veliko, ker vsi upajo, da se bodo razmere izboljšale.

Kvotacije popra v evropskih pristaniščih, razen sredozemskih so naslednje: Saravak Special 220 šilingerov za cwt ali za vkrcano blago; proti vkrcanju v novembri 1976; proti vkrcanju v decembru 195; Saravak beli 297/6 za vkrcano blago, proti vkrcanju v novembru 268, proti vkrcanju v decembru pa 265.

Italijanski trg

Italijanski trg za kmetijskimi izdelki je v zadnjem tednu nekoliko oživel. To je pripisati v glavnem trenutnemu političnemu položaju po svetu. Trgovci se zalagajo v raznovrstnim blagom, ker se bojijo, da bodo cene poskočile. Iz istega vzroka pa proizvajalci ne ponujajo preveč svojega blaga.

Za mehko in trdo pšenico je večje zanimanje; cene so se zvišale skoraj na vseh tržiščih. Tudi po koruzi je precejšnje povpraševanje. Riž se dobro prodaja. Cene otrobov, ki so v zadnjih dneh popustile so se zopet zvišale. Cene krme se držijo visoko. Povpraševanje je vedno večje, ponudba pa ptiča.

Na trgu s klavno živino ni bilo bistvenih sprememb. Mirno je na trgu s prašiči. Največ zanimanja je za debele prašiče.

Cene masla so se rahlo dvignile. Sir se dobro prodaja, cene so krepke. Oljivo olje se je neznatno podražilo.

Vanskem trgu sta ponudba in povpraševanje precej uravnovršeni. Ustališo se je padanje cen limon. Pomaranče in mandarin kvičarje visoko. Cene mandeljnov so tudi visoke.

ZITARICE

MANTOVA: Mehka pšenica fina 7100 do 7200; dobra 6600-6700, navadna 6800 do 7000; koruza fina 5800-5900, dobra 5300-5500, navadna 4900-5100; oves 5100-5300; ječmen 6600-6700; pšenična moka tipa »00« 9300-10.000, tipa »0« 8400-8700, tipa »1« 8100-8400, tipa »2« 7300-7500; koruzna moka navadna 5100-5200, srednje vrste 6400-6500, fina 7000-7100; otrobi iz mehke pšenice 4900-5000.

Neoluščeni riž: navaden 5400-5700; Pierrot 5500-5700; Balillone 5600-6000; Alloriot 5300-5600; Ardizzone 5700-6000; R. Rossi 6200-6400; Maratelli 6000-6100; Rizzotto 6300-6900; Razza 77 6400-6600; R. B. 6800-7300; Arborio 6300-6600. Oluščeni riž: navaden 9600-9900, Pierrot 10.000-10.200; Balillone 10.400-10.600; Ardizzone 10.200-10.700; Maratelli 11.000-11.500; Rizzotto 12.200-12.500; Razza 77 12.500-12.900; R. B. 13.200-13.500; Arborio 12.900-13.500.

ZIVINA

MANTOVA. Cene za kg žive teže: vola I. 290-320, II. 250-280, III. 150-170; krave I. 230-250, II. 180-220; junci I. 290-310, II. 270-290; biki 300-330; junice 280-300; teleta 50-70 kg 400-450, 70-90 kg 460-520, nad 90 kg 520-540. Zivina za delo in za rejo: teleta 50-70 kg 500-560, 70-100 kg 520-560; vprežni voli 290-310; molzne krave 140-180.000 lir glava, navadne krave 100-130.000 lir glava.

MILAN. Prašički za rejo do 15 kg 410-440, 16-25 kg 410-430; suhi prašiči 40-50 kg 330-360, 51-80 kg 340-370, 81-100 kg 340-360; debeli prašiči 100-120 kg 350, 120-150 kg 360, 150-180 kg 360. Zaklani prašiči fco klavnica, 100 kg 418 lir kg, 130 kg 418; 160 kg 420 lir kg.

KRMA

MANTOVA. Seno v razsutem stanju majske košnje 2700-2900, II. košnje 2600 do 2700, III. košnje 2500-2600; detelja I. košnje 2300-2500, II. košnje 2100-2200; pšenična glava slačena 800-850 lir stot; specialna krma za molzne krave 5750-5850; specialna krma za prašičarje 5800-5900; koruzne pogache 4900-5100.

PERUTNINA IN JAJCA

MILAN. Živi piščanci extra 730-740, I. 650-680, II. 550-620; živi inozemske piščanci 500-550; zaklani piščanci extra 950, I. 800-850, II. 700-780; inozemske zmrazjene piščanci: madžarski 600-650, danski 600-650, jugoslovanski 450-550; žive kokoši 550-630; žive inozemske kokoši 500-580; zaklane kokoši 750-830; inozemske zmrazjene kokoši 500-625; živi kupini 750-800, zaklani 900-1000; žive negatke 750-850; žive pure 550-600, zaklane 750-850; živi purani 480-540; zaklani purani 700-800; žive race 400-500, zaklane 500-600; žive goski 440-540, zaklane 430-500; živi zaiči s kožo 470-510, zaklani brez kože 400 do 600.

Sveža jajca 41-43, navadna 38-50 do 39-50; inozemska sveža jajca 26-30.

MELENI IZDELKI
CREMONA. Maslo I. 840-870, II. 780-810, III. 760-780, IV. 750-770; Sbrinz svež 430-460, 3 mes. star 540-580; Provone svež 460-500, 3 mes. star 550-580; Grana svež 380-390, zimski proizvod, 1955-50 540-580, majski proizvod, 1955 560-590, zimski proizvod, 1954 590-620; Emmmental svež 500-540, 3 mes. star 580-610; Italico svež 390-410; Taleggio svež 350-360.

OLJE
FIRENZE. Oljivo olje extra do največ 1% kisline 850-870, do največ 1,50% kisl. 830-850, do največ 2,50% kisl. 800-830, do največ 4% kisl. 750-800; dvakrat rafinirano tipa »A« 670-690, tipa »B« 540-560; prvotno semensko olje 435-440; olje iz zemeljskih lešnikov 450-460.

ZELENIJAVI IN SADIJE
MILAN. Suh česen 360-400 lir kg; korjenje 34-37; embalarina cvetaca 55-70; obrovi 30-37; cikorkija 35-46; čebula 50-60; olupljene čebulice 100-140; žajbelj in rožmarin 250-300; svež fižol tipa Viganovo 100-140; koromač 35-80; solata endivija 65-85; krompir Bintje 35-42; Majestic 34-36; paradižniki 70-120; peteršilj 75-90; repa 34-40; navadna zelena 50-65; špinaca 70-110; bučice 80-160; buče 35-40.

Kostanj navaden 35-75; maroni 120-180; kaki 40-60; jabolka navadna mešana 25-46; Delicious 50-130; Jonathan 85-125; hruške Clairgeau 70-90; Kaiser 125-160; navadne mešane hruške 46-60; belo grozdje 140-170; grozdje Regina 120-170; Isabella 35-46; pomaranče navadne 80-90; limone 115-180; zemeljski lešniki praženi 250-270; smokve navadne 80 do 100; neolupljeni mandeljni 380-400; lešniki 370-380; orehi Sorrento 280-300, navadni orehi 150-170; slive v zabojih 250-260; bosanske slive 70/30 340-360, 80/90 320-340; slive iz Kalifornije 20/30 550-560, 30/40 510-520; suho grozdje 200-300.

PARADIZNIKOVA MEZGA
PARMA. Dvakrat koncentrirana paradiznikova mezza v sodih 180 lir kg, v skatlah 200 g 235 lir kg, v skatlah 500 g 200; v skatlah 1 kg 190, v skatlah 5 kg 170, v skatlah 10 165. Trikrat koncentrirana paradiznikova mezza v skatlah 200 g 250; v skatlah 500 g 215, v skatlah 1 kg 205, v skatlah 5 kg 185, v skatlah 10 kg 180.

KOZE
MILAN. Surove kože z repom: krave do 30 kg 220-230, nad 30 kg 230-235; junci do 30 kg 265-275, 30-40 kg 240-245; voli 40-50 kg 220-230, nad 50 kg 210-230; biki nad 40 kg 160-170.

Surove osoljene kože: teleta brez glave in parkljev do 4 kg 750-770, 3-6 kg 750-780, 6-8 kg 620-640; žrebeta od 12 kg 350-380; konji 210-230; mežgi 140-150; osli 100-110; ovni 500-530; jagajeta z belim krizom 575-600; kozlički 26-31 kg 1700-1750, nad 31 kg 1750-1800; koze 80 do 870. — Suhe kože iz čezmorskih dežel: Cordova Sierra 340-350; Capetown 390-400; Capetown osoljene 395-315; Addis Abeba 370-345; kože iz angleške Somalije 430-680.

KONOPLJA
FERRARA. Konoplja fina 57.000 lir stot, dobra 34.000; srednje vrste 29.000; navadna 20.000, slabše vrste 18.500.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	17. 10.	11. 1.	14. 11.
Pšenica (stot. dol. za bušel)	231 1/4	238 1/4	238 1/4
Koruza (stot. dol. za bušel)	135 3/4	138 1/4	138 3/4
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	37.—	36.—	36.—
Cin (stot. dol. za funt)	107.—	114.—	109.—
Svinec (stot. dol. za funt)	16.—	15.80	16
Cink (stot. dol. za funt)	13.50	13.50	13.50
Aluminij (stot. dol. za funt)	27.10	27.10	27.10
Nikel (stot. dol. za funt)	64.50	64.50	64.50
Bombaž (stot. dol. za funt)	33.93	34.45	34.65
Zivo srebro (stot. za steklenko)	257.—	257.—	255.—
Kava (stot. dol. za funt Santos 2)	61.25	61.50	61.50
LONDON			
Baker (f. šter. za d. tono)	281.—	285 1/2	285 1/2
Cin (f. šter. za d. tono)	813.—	885	882 1/2
Cink (f. šter. za d. tono)	95 1/2	100 1/4	102
Svinec (f. šter. za d. tono)	115 1/2	119 1/4	121.—
SANTOS			
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)	497.10	500.—	494.—

Povsem razumljivo, da je bilo gibanje cen zlasti strateškega blaga na mednarodnih trgih pod vplivom zadnjih mednarodnih dogodkov. Nova napetost med Sovjetsko zvezo in zahodnimi državami kakor tudi samo blokiranje Sueskega prekopu sta vzmirlila mednarodne trge. Tudi izložitve Elsenhowerja za predsednika ZDA za dobro novih štirih let je vplivala na trg, tako n. pr. na dvig cen pšenice. Vsi ti dogodki so izzvali močno nihanje cen, vendar so se borze že precej umirile, odkar so prenehali boji v Egiptu.

ZITARICE

V Chicagu je cena pšenici v tednu do 9. novembra napredovala od 233 3/4 na 238 1/4 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v decembru. Napredovala je tudi cena koruze, in sicer od 137 1/2 na 139 3/4 stotinke dolarja za bušel. Skok cene žitaricam pripisujejo izložitve Elsenhowerja za predsednika Združenih ameriških držav, ker bo ameriška vlada tudi v bodoče ohranila sedanjí sistem vzdrževanja cene s podporami na višji ravni.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja se je nekoliko dvignila, in sicer v New Yorku od 3,25 na 3,30 stotinke dolarja za funt. Cene kave precej nihajo. V New Yorku je cena (pogodba M) nekoliko nazadovala, in sicer od 72,75 na 72,45 stotinke dolarja za funt. Po podatkih iz angleškega izvora je svetovni izvoz kave od januarja do junija znašal 22.400.000 vreč (po 60 kg), lansko leto v istem času pa 16.400.000 vreč. Po istih obvestilih bo izvoz v vsem letošnjem letu dosegel vrhunsko raven 2.300.000 ton. Po cenitvah FAO je svetovna proizvodnja v sezoni 1987-88 dosegla 2.600.000 ton. Kakao je v New Yorku napredoval od 24,45 na 24,85 stotinke dolarja za funt.

VIAKNA

Cena bombaža je v New Yorku v tednu do 9. novembra napredovala od 34,45 stotinke dolarja za funt na 34,60. Po cenitvah ameriškega ministrstva za kmetijstvo je namreč letošnji pridelek v ZDA slabši, kakor so se glasile prvotne cenitve. Letos naj bi ZDA pridelale 13.533.000 bal, medtem ko se je prejšnjega leten glasila na 13.688.000 bal; lani je pridelek dosegel 14.721.000 bal. V Aleksandriji je bila borza zaprta. V

Liverpoolu je ameriški middling 15 1/6 palcev napredoval od 25,80 na 26 penja za funt; egiptovski bombaž je stal 60. Volna je v New Yorku napredovala od 150 na 153 stotinke dolarja za funt. V Londonu česana vrsta 64's B 128 1/4 penja za funt (prejšnji teden 128 1/2) proti izročitvi v decembru. V Franciji (Roubaix) je cena napredovala od 1315 na 1335 frankov za kg.

KAVCIK

V New Yorku je cena v tednu do 9. novembra poskočila od 34,30 na 34,90 stotinke dolarja za funt. V Londonu vrsta RSS od 28 3/8 na 29 1/8 penja za funt proti izročitvi v decembru. Mednarodna skupina za proučevanje kavečuka sporoča, da je v septembru svetovna proizvodnja naravnega kavčuka znašala 145.000 ton, potrošnja pa 150 tisoč ton. Od januarja do septembra tega leta je proizvodnja dosegla 1 milijon 345.000, potrošnja pa 1.392.000 ton.

KOVINE

Mednarodni dogodki so izzvali med barvastimi kovinami še največje nihanje pri ceni cini. V Londonu je večasih to nihanje znašalo kar 35 funtov sterlingov pri toni. Končno se je cena ustalila na nižji ravni ter je nazadovala od 862 1/2 na 845 funtov sterlingov za tono (1016 kg). V New Yorku je cena v tednu do 9. novembra napredovala od 102 na 104,50 stotinke dolarja za f. Padec na londonski borzi je izzval po mirirje v Egiptu, ki ga v pariških finančnih krogih pripisujejo sovjetskemu ultimatumu. Baker je v tednu do 9. novembra v New Yorku napredoval od 33,85 na 33,90 stotinke dolarja za funt. Aluminij je v New Yorku ostal neizpremenjen pri 27,10 stotinke dolarja za funt. Ameriška vlada bo prepustila zasebni industriji v prvem tromesečju 1957 400 milijonov funtov aluminija iz svojih strateških zaloz; letos je izročila zasebni industriji 800 milijonov f. Antimonio Laredo neizpremenjen pri 33; litio železo pri 63,04 dolarja za tono, Buffalo pri 63 dol. za tono; napredovala je staro železo, in sicer od 36,83 na 39,33 dolarja za tono. Barvaste kovine v Zahodni Nemčiji 10. novembra: svinec osnovna New York 148,14 DM za 100 kg, cink osnovna East Saint Louis 125 DM za 100 kg in cin (99,9%) 963 DM za 100 kg.

Molzna kontrola se je obnesla

Zivinoreja ni važna gospodarska panoga, ker nam daje meso in mleko temveč tudi zaradi postranskih proizvodov. Med temi je n. pr. gnoj, ki je izredno važna surovina.

Nekateri kmetje držijo v hlevu več glav živine, kot jim to dopušča zaloga krme, prav zato, da bi imeli dovolj gnoj na razpolago. To niso napredni zivinorejci. Govedo ima v prvi vrsti nalogo, da nam daje mleko, in tej nalogi moramo posvetiti primerno skrb. Dvig niti moramo mišičnost pri govedu. Mlečnost lahko zvišamo le, če posvečamo vsestransko skrb goveji živini in če proučimo lastnosti vsake posamezne krave. Zaradi jasnejše predstave bomo primerjali naše govedo s strojem. Ta lahko proizvede le toliko proizvodov, kolikor mu dopušča njegova zmogljivost. Če hočemo izkoristiti njegovo zmogljivost moramo imeti na razpolago zadostno količino surovin, in sicer ustreznih surovin.

Vsak stroj ima svoje posebne lastnosti. Ista načela nas morajo voditi, ko obravnavamo proizvodnost goveda. Vsaka krava ima svoje lastnosti. Med te spada tudi njena proizvodnost ali sposobnost proizvodnje mleka.

Za rejo odberemo vedno le tiste krave, ki dajejo več mleka. Sposobnost proizvajati mleko se prenaša od roda na rod; zato moramo skrbeti, da zredimo le telice mlečnih krav. Ne pozabimo, da ima takšna odбира tudi svoje slabe strani.

Visokomlečne krave imajo neželjo konstitucijo in predstavljajo lažje pokvarljive stroje, zato jim moramo posvečati več skrbi. Pregovor, ki pravi, da se molze pri gobcu, ne drži stodoistotno. Če hočemo doseči večjo proizvodnost, si moramo zato preskrbeti primeren stroj; najiti mu pravo mesto, dovažati mu energijo, čistiti ga moramo, da se ne zamaže, paziti moramo na vlago ter ga zavarovati pred rjo. Prav tako bomo pri kravah skrbeli da bo hlev čist in vzdržan, da se v njemu ne bo zadrževala vlaga, in da ostane čist. Ne pozabimo, da je čistota vir zdravja.

Vsi ti pogoji vplivajo neposredno na zdravje živali in na njihovo proizvodnost. Prvi pogoj za uspešno zivino-rejo je pravilna oskrba živali in odбира takih osebkov, ki imajo vse lastnosti mlečneja telice goveda. Sredstvo za ugotavljanje proizvodnih sposobnosti živali je kontrolna molža. Le, ta predstavlja orodje v roki vsakega dobrega gospodarja. Če kdo pravi da njegova krava, v daje 10 litrov mleka dnevno, ni s tem povedal še vsega. Ni to, da izračunamo letno proizvodnost živali, nam ne koristi mnogo. Pogosto se namreč zgodi, da sicer dobra krava (z dobrimi proizvodnimi sposobnostmi) ni popolnoma izkoriščena zaradi slabega ali nezdostnega krmiljenja ali slabe nastambe ali nečistoče. Kontrolna molža nam lahko pomaga le, če je tesno povezana z vsemi ostalimi pogoji. Da nam podatki o kontrolni molži lahko služijo za sklepanje, s kakšno zivino imamo opravka, jih moramo tesno povezati s podatki o krmnem obroku. Vede ti moramo koliko hranljivih snovi dobijo posamezna žival v krmnem obroku, ali lahko ugotovimo, kako jih izkoristijo za mleko. Zato ne smemo pozabiti, da moramo molžo izmoležnega mleka, krmilni živali drugače kot običajno.

Kontrolno molžo napravimo vsaj enkrat mesечно. V nekaterih državah izvajajo kontrolno molžo vsakih 14 dni. Pri tem opravilu tehtajo mleko (vsake krave posebej) in določajo tudi odstotek maščob v njemu. Na količino izmoležnega mleka vpliva poleg proizvodne sposobnosti tudi starost živali in čas brejosti. Starost, ki je v visoki brejosti, daje manj mleka kot sicer.

Vse naše prizadevanje bi bilo zaman, če ne bi v skladu skrbeli tudi za izboljšanje krmiljenja. Če hočemo izboljšati svojo zivino-rejo moramo ubrati dve poti, in sicer; izboljšati črede s tem, da uvajamo v čredo le živali z visoko proizvodnjo in izboljšajmo krmo.

Kontrolna molža je dala zadovoljive uspehe. Če hočemo postaviti našo zivino-rejo na zdrav temelje in hočemo doseči boljše uspehe, posnemajmo te napredne države!

Kontrolna molža je dala zadovoljive uspehe. Če hočemo postaviti našo zivino-rejo na zdrav temelje in hočemo doseči boljše uspehe, posnemajmo te napredne države!

Kontrolna molža je dala zadovoljive uspehe. Če hočemo postaviti našo zivino-rejo na zdrav temelje in hočemo doseči boljše uspehe, posnemajmo te napredne države!

Kontrolna molža je dala zadovoljive uspehe. Če hočemo postaviti našo zivino-rejo na zdrav temelje in hočemo doseči boljše uspehe, posnemajmo te napredne države!

Kontrolna molža je dala zadovoljive uspehe. Če hočemo postaviti našo zivino-rejo na zdrav temelje in hočemo doseči boljše uspehe, posnemajmo te napredne države!

Kontrolna molža je dala zadovoljive uspehe. Če hočemo postaviti našo zivino-rejo na zdrav temelje in hočemo doseči boljše uspehe, posnemajmo te napredne države!

Kontrolna molža je dala zadovoljive uspehe. Če hočemo postaviti našo zivino-rejo na zdrav temelje in hočemo doseči boljše uspehe, posnemajmo te napredne države!

Kontrolna molža je dala zadovoljive uspehe. Če hočemo postaviti našo zivino-rejo na zdrav temelje in hočemo doseči boljše uspehe, posnemajmo te napredne države!

Kontrolna molža je dala zadovoljive uspehe. Če hočemo postaviti našo zivino-rejo na zdrav temelje in hočemo doseči boljše uspehe, posnemajmo te napredne države!

70-LETNICA KMETIJSKE SOLE
Pred dnevi so na Grmu pri Novem mestu proslavili 70-letnico Kmetijske sole, ki je vzgojila tudi mnogo kmetijskih strokovnjakov na Primorskem. Sola je bila ustanovljena 1884 pod imenom »Sadjarska in vinorejska sola«, in sicer na Slapu pri Vipavi. Leta 1836 so jo prenesli v grad Grm pri Novem mestu, kjer je došla »nevinorejska, sadjarska in poljarska sola«. Na njej se je do danes izsolalo 1359 naprednih kmetovalcev iz vseh predelov Slovenije, tudi iz Koroške.

PREZGODNO ZIMSKO VREME
Te dni je bilo v Boonu na Južnem Tirolskem že 4 stopinje pod ničlo. Že v začetku novembra je hladno vreme povzročilo kmetom precej škode. V okolici je v nekaterih predelih že padlo 15 cm snega. To je oviralo pobiranje koruze, zlasti pa kostonja. Sneg je pomolil vejave na kostonjih. V okolici Reggio Calabria je voda poplavlila vse polje.

Vloga glivice v večnem presnavljanju sveta
V sirnem in brezkončnem stvarstvu naše zemlje, v organskem in neorganskem svetu, to je v živalstvu in rastlinstvu, kakor tudi v nutnem stvarstvu se vsi nenehno prenavljajo in presnavljajo kar v veliki kemični delavnici (laboratoriju). Vse je v večnem gibanju in menjavanju oblik. Vse to si lahko predstavljamo, a ne moremo dognati, kaj je to, kaj je celotno delovanje in razvijanje v živem svetu ter ta je morda, drobni svet, ki se more videti in spoznati le z drobnogledcem, in tisti, ki pozna kemično delovanje v stvarstvu. To bi bilo nekako atomsko spajanje in presnavljanje, ki ga vidimo v gradnji živih oblik v rastlinstvu in živalstvu, to je v nastajanju in razvijanju rastlin in živali ter v razkrajanju mrtvih rastlinskih in živalskih organizmov v prvotne atome, iz katerih se zopet razvijajo živalski in rastlinski organizmi. To je večno kroženje življenja kakor je večno kroženje vode v stvarstvu.

Pri tem velikem presnavljanju in prenavljanju sodelujejo v veliki meri takomenovane glivice — kvasnice ali bakterije — bacile s sodelovanjem raznih kislin, vode, toplote in svetlobnih in drugih žarkov. Beseda glivica prihaja od besede gliva (goba) in pomeni gobica (srobhrvaški gljivica, gljiva), bakterija od starogrške besede bakterion, ki pomeni palica ali palčica. Isti pomen ima latinska beseda »bacillus«. Kvasnice se je razvila iz besede kvas. Glivice kvasnice, bakterije in bacile so mikroskopske, to se pravi z drobnogledom vidna telesca različnih oblik in je njih število neizmerno in nepojmljivo veliko v stvarstvu. Glivice ali bakterije se množijo silno naglo s cepitvenim na dvoje, to se pravi iz ene glivice nastane dve, iz dveh štiri itd., pri ugodnih pogojih, to je, če je dovolj gnote ali snovi, toplote

Med italijanskimi kmeti se je sporozilo močno gibanje za uvedbo starostne pokojnine in invalidnine, ki naj se priznata tudi kmetom. To vprašanje je bilo sporeno na velikih zborovanjih in je končno uspelo, v kolikor bo italijanski parlament razpravil o zadevnem zakonskem načrtu. V Italiji, torej tudi na Gorškem, so že bile uvedene vzajemne kmetijske bolnišnice blagajne, ki pomagajo kmetu in njegovi družini v primeru bolezni. Ta zakon se ni bil raztegnjen na Tržaško ozemlje. Kmečka zveza in Zveza majhnih posestnikov sta se pri pristojnih oblasteh že večkrat zavzeli, da bi e zadevni zakon razširil tudi na Tržaško ozemlje.

ODKUPNE CENE VINA V SLOVENIJI
Konec oktobra so podjetja odkupovala vino oziroma most po naslednjih cenah: v Brdih 70 dinarjev za liter, na Koprskem 75-80 din, na Bizelskem 3, 5 in 4 din za sladkorno stopnjo, a na